

ЗМІШАНЕ НАВЧАННЯ У ФАХОВИХ КОЛЕДЖАХ НА ЗАНЯТТЯХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ НАВЧАННЯМ

BLENDED LEARNING AT PROFESSIONALLY ORIENTED FOREIGN LANGUAGE CLASSES IN TECHNICAL COLLEGES

Сучасне суспільство вимагає конкурентоспроможних технічних фахівців, здатних спілкуватися професійною іноземною мовою у сфері своєї спеціальності. Знання іноземної мови за професійним спрямуванням забезпечує підвищення рівня професійної компетентності майбутніх фахівців, студентів фахових технічних коледжів. Дана стаття присвячена актуальній проблемі застосування моделі змішаного навчання у викладанні іноземної мови за професійним спрямуванням, обґрунтовано її затребуваність і ефективність у вивченні іноземної мови за професійним спрямуванням у сучасних умовах з метою досягнення студентами особистісних і професійних знань і вмінь.

У статті проаналізовано використання методики змішаного навчання на заняттях з іноземної мови за професійним спрямуванням у фахових технічних коледжах. Зазначено, що в сучасному освітньому середовищі змішане навчання передбачає використання інформаційно-комунікаційних освітніх онлайн-ресурсів, що дозволяє одночасно використовувати сильні сторони очної форми навчання та переваги дистанційних онлайн-технологій.

Висвітлено сучасні інноваційні підходи щодо організації інформаційно-комунікаційні онлайн-технології у питаннях пошуку ефективних і спеціальних методик викладання іноземних мов за професійним спрямуванням у технічних фахових коледжах в умовах змішаного навчання.

Наголошено, що використання змішаного навчання на заняттях з іноземної мови за професійним спрямуванням мови сприяє підвищенню ефективності освітнього навчального процесу, оскільки це дозволяє вирішувати коло освітніх питань, важливих не тільки для викладачів, але і для студентів. Зазначається актуальність використання онлайн-технологій змішаного навчання у сучасних надскладних умовах в Україні, що є пріоритетною формою ефективного і результативного навчання іноземними мовами за професійним навчанням у фахових технічних коледжах.

Ключові слова: змішане навчання, інформаційно-комунікаційні технології, онлайн-навчання, онлайн-технології, онлайн-плат-

форми, іноземна мова за професійним спрямуванням, професійна компетентність, фахівці.

Modern society requires competitive technical specialists who are able to communicate in a professional foreign language in their specialty. Knowledge of a professionally oriented foreign language ensures an increase in the level of professional competence of future specialists, students of professional technical colleges. This article is devoted to the actual problem of the application of the blended learning model in teaching a professionally oriented foreign language, its demand and effectiveness in learning a professionally oriented foreign language in modern conditions with the aim of students' achievement of personal and professional knowledge and skills.

The article analyzes the use of the blended learning method in professionally oriented foreign language classes in professional technical colleges. It is noted that in the modern educational environment, blended learning involves the use of online information and communication educational resources, which allows you to simultaneously use the strengths of face-to-face learning and the advantages of distance online technologies.

Modern innovative approaches to the organization of information and communication online technologies in the search for effective and special methods of professionally oriented foreign languages teaching in technical colleges in conditions of blended learning are highlighted.

It is emphasized that the use of blended learning in professionally oriented foreign language classes helps to increase the effectiveness of the educational process, as it allows solving a range of educational problems which are important not only for teachers, but also for students. The relevance of blended learning online technologies using in today's extremely difficult conditions in Ukraine is noted. It is a priority form of effective learning of professionally oriented foreign language in technical colleges.

Key words: blended learning, information and communication technologies, online learning, online technologies, online platforms, professionally oriented foreign language, professional competence, specialists.

УДК 378.147:811.243

DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/56.1.10>

Даниляк А.А.,

студентка ІІ курсу економічного факультету

Львівського національного університету імені Івана Франка

Малик Т.В.,

студентка ІV курсу факультету української та іноземної філології

Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

Грицик Г.О.,

викладач іноземних мов

Дрогобицького механіко-технологічного фахового коледжу

Мацькович М.Р.,

канд. філол. наук, начальник

Дрогобицької філії

Державної наукової усади

«Інститут модернізації змісту освіти»

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. У сучасному українському освітньому середовищі є домінування прагматичного бачення щодо змішаного навчання як безпосередньої (в коледжі) та опосередкованої (через онлайн-навчання) форм взаємодії студентів і викладачів. А нове покоління студентської молоді вимагає нових інноваційних підходів до організації навчання та інших конкретизованих педагогічних підходів. Також в сучасних умовах слід пам'ятати про пришвидшення

науково-технічного прогресу, постійні новітні напрями і потреби освітньої системи і світові нововведення.

Тому з сучасними потребами переходу навчального закладу до змішаного навчання мають бути враховані всі трансформаційні перетворення освітнього процесу щоб якнайкраще забезпечити навчальні потреби та пізнавальні інтереси здобувачів освіти застосуванням сучасних педагогічних підходів та принципів, чому має допомогти доцільне використання можливостей сучасних комп'ютерних технологій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Питанню використання моделі змішаного навчання в системі освіти в Україні та за кордоном присвячені багато наукових праць та статей таких науковців: І.П. Воротникової, Л.Р. Данькевича, Є.В. Желнової, Е.А. Кадирової, В.М. Кухаренка, М.М. Мохової, М.С. Нікітіної, Є.Г. Пьяних, О.О. Рафальської, О.М. Спіріна, Ю.В. Триуса, Г.А. Чередніченко, Л.Ю. Шапрана, Martin Oliver, Keith Triggell, Bonk and Graham та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. В умовах сучасних інноваційних освітніх викликів, зокрема в умовах змішаного навчання, що стоять перед технічними фаховими закладами освіти, невирішеними завданнями професійної особистісно-орієнтованої підготовки фахівців конкретної галузі, постає необхідність набуття студентами спеціальних фахових технічних компетентностей, зокрема і в середовищі іншомовної комунікації зі знанням іноземної мови за професійним спрямуванням.

Мета статті полягає у висвітленні основних тенденцій організації ефективного змішаного навчання і пошуку інноваційних шляхів підвищення якості цілеспрямованого навчання іноземної мови за професійним спрямуванням.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням здобутих наукових результатів. Змішана форма навчання відрізняється від дистанційної форми здобування освіти, оскільки передбачає, що освітній навчальний процес відбувається як з очним спілкуванням здобувачів освіти з їхніми наставниками так і в онлайн-режимі. Це сприяє максимальному використанню навчальних засобів безпосереднього очного аудиторного і онлайн-навчання. І тут слід зазначити, що у змішаному навчанні необхідно так спланувувати використання реального і цифрового середовищ, щоб вони якнайоптимальніше і якнайефективніше забезпечували потреби здобувачів технічної освіти фахових закладах. Наприклад, під час проведення дистанційного опрацювання теоретичного матеріалу здобувачі можуть витратити на це стільки часу, скільки потрібно кожному з них [1, с. 2–10].

Насправді не існує встановлених правил, скільки часу в межах змішаного навчання віддавати дистанційній роботі, а скільки – навчанню в аудиторію безпосередньо в закладі освіти, у кабінетах, майстернях, лабораторіях. Цей розподіл часу залежить від виду навчальних занять, форм організації навчального процесу у фаховому коледжі, від самих навчальних дисциплін та навчального плану, і належить до важливих стратегічних рішень, які потрібно буде ухвалювати навчальному закладу. У випадку фахової технічної освіти найбільш доцільним буде навчати студентів теоретичного навчального матеріалу дистанційно,

а практичні заняття проводити безпосередньо на робочому місці (у кабінеті, майстерні, лабораторії, коледжі, установі, організації і ін.) [2, с. 26–29].

Тут ще важливим буде зазначити, що викладачу потрібно буде знайти оптимальну комбінацію асинхронного й синхронного дистанційного онлайн-навчання. Це в свою чергу зробить навчання гнучкішим і надасть більше можливостей для створення індивідуальної особистісно-орієнтованої освітньої траєкторії. Водночас, як показують дослідження, групова взаємодія та спілкування між здобувачами освіти роблять навчання більш ефективнішим. І така організація навчання якнайкраще підходить для вивчення іноземної мови за професійним спрямуванням.

Змішане навчання означає трансформацію освітнього навчального процесу та зміну педагогічних підходів від традиційних і звичних до новітніх та інноваційних з використанням інформаційних інтернет-технологій. Крім того воно повинно бути орієнтоване на особистість [6]. Тобто відходити від загальноприйнятої моделі, коли центром навчально-виховного процесу є викладач, і рухатися в сторону здобувача освіти. А здобувачі освіти, тобто студенти фахових технічних коледжів, в свою чергу, під час змішаного навчання будуть мати більше власного контролю над своїм часом, організацією, місцем і швидкістю навчання. Така модель навчального процесу означає, що викладач перестає домінувати в освітньому навчальному процесі, натомість стає фасилітатором добре організованого самостійного навчання студентів. А це все дає міцне підґрунтя для створення оптимальних умов для організації самостійної роботи з джерелами навчальної інформації, навчальними ресурсами, а також для безпосередньої взаємодії між самими здобувачами освіти [3, с. 255–263].

Цей непростий і вимушений досвід який пройшла Україна в надскладних умовах за останні три роки і став нагодою, щоб переосмислити традиційні моделі організації навчання, які використовували навчальні заклади освіти, і суттєво підвищили цифрові вміння всіх суб'єктів освітнього процесу як викладачів так і студентів. Але цей досвід надав можливість викладачам, студентам і керівництву закладів освіти проаналізувати, де, і наскільки, онлайн-ова складова спрацювала – і де в майбутньому її варто переосмислити і переформатувати [4]. Тому ситуація, в яку потрапили наші навчальні заклади освіти різних рівнів стала початком нового стандарту у навчанні загалом.

Використання змішаного навчання, в основі якого знаходиться концепція об'єднання аудиторного навчання і технологій електронного онлайн-навчання, яке базується на нових дидактичних можливостях з використанням новітніх інформаційно-комунікаційних технологій, надає сучасному

викладачу необмежені можливості в процесі викладання дисципліни іноземна мова за професійним спрямуванням.

Даний метод навчання, на наше переконання, дозволяє завдяки доступності і гнучкості розширити можливості студентів, прийняти до уваги індивідуальні потреби, темп, ритм та об'єм засвоєння навчального матеріалу, який вивчається; стимулювати утворення активної позиції студента, підвищення його мотиваційних складових, самостійності, соціальної активності; зробити навчальний процес більш індивідуальним і в той же час творчим. Це, в свою чергу, дасть можливість студентам самостійно визначати свій робочий час, свої цілі та методи їх досягнення, тоді як викладач виступатиме в ролі консультанта і наставника [4, с. 142–145].

В наше сьогоднішнє у фахових технічних коледжах при вивченні іноземної мови за професійним спрямуванням в умовах змішаного навчання активно використовується електронне онлайн-навчання, оскільки воно відповідає вимогам сучасних студентів, які живуть у час електронних інтернет-технологій. Ці інтернет-технології одночасно допомагають викладачу у його інноваціях та сприяють обміну знаннями та досвідом на різних освітніх рівнях, та значно розширюють горизонти змішаного навчання, роблячи доступним навчальний матеріал для студентів з різних регіонів [8].

Використання інтернет-технологій відповідає глобальним тенденціям розвитку освіти, науки і техніки, а також допомагає студенту адаптуватися у сучасному прогресивному розвинутому суспільстві. У процесі змішаного навчання поєднання електронного навчання з традиційним очним не тільки доповнює одне одного, але і скорочує час, який студент проводить над вивченням навчального матеріалу в аудиторії, та й є невід'ємною складовою навчального процесу [7]. Стратегія організації електронного онлайн-навчання повинна виходити з того, що електронне онлайн-навчання є новою освітньою моделлю, і ґрунтується на готовності організації реалізовувати ефективно змішане навчання [5, с. 167–169].

Однією із основних ролей викладача при змішаному навчанні іноземної мови за професійним спрямуванням буде надання безпосередньої допомоги та консультації при виборі освітньої траєкторії, організації та скеровуванні навчального процесу, підготовки електронного варіанту навчального матеріалу. Використання змішаного навчання при вивченні іноземної мови за професійним спрямуванням за умови правильно організації призведе до підвищення зацікавленості студентами у навчанні, де також відбувається природне засвоєння сучасних комунікативних засобів і засобів організації своєї роботи, що сприяє розвитку інформаційно-комунікативної компетентності студентів.

Ефективністю змішаного навчання, яка буде базуватися і реалізуватися на оптимальному використанні всіх можливостей традиційного та новітнього навчання, буде збереження загальних принципів побудови традиційного навчального процесу з використанням сучасних електронних інтернет-можливостей [1].

Для того, щоб підготувати в сучасних умовах висококваліфікованого компетентного фахівця технічного спрямування з вільним володінням іноземною мовою за професійним спрямуванням викладачам необхідно вдосконалювати та підвищувати якість викладання іноземної мови за професійним спрямуванням у фаховому технічному коледжі, враховувати специфіку вивчення технічних профільюючих дисциплін і майбутньої професійної діяльності, потрібно в умовах змішаного навчання систематично використовувати як традиційні методи навчання так і новітні інформаційно-комунікаційні онлайн-технології [6]. Саме така організація освітнього процесу дасть змогу готувати вмотивованого, професійно компетентного фахівця із знанням іноземної мови за професійним спрямуванням, який в результаті буде мобільним, здатним жити, працювати і навчатися протягом життя у постійно змінному соціальному середовищі як у нашій країні, так і за кордоном [1, с. 11–16].

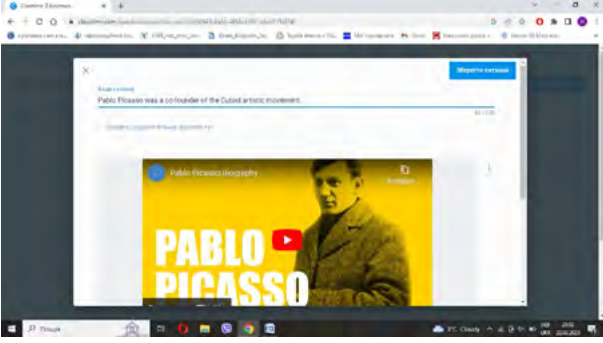
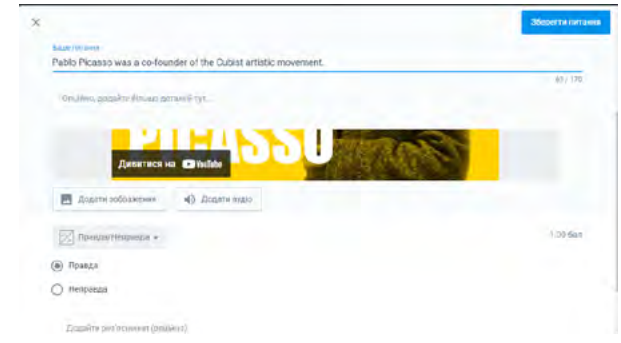
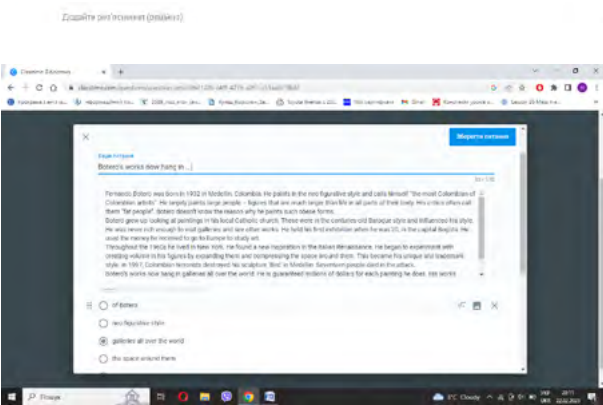
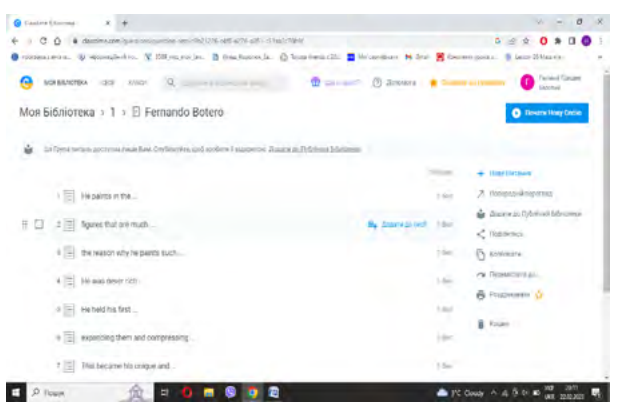

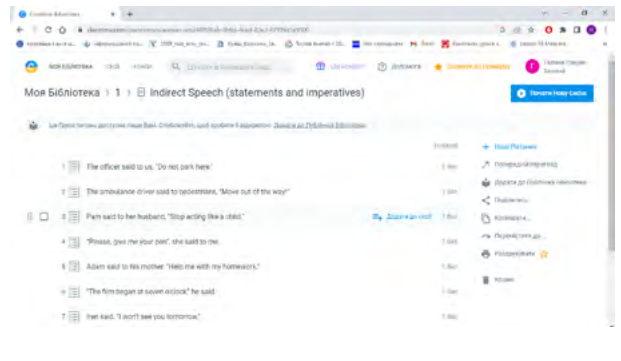
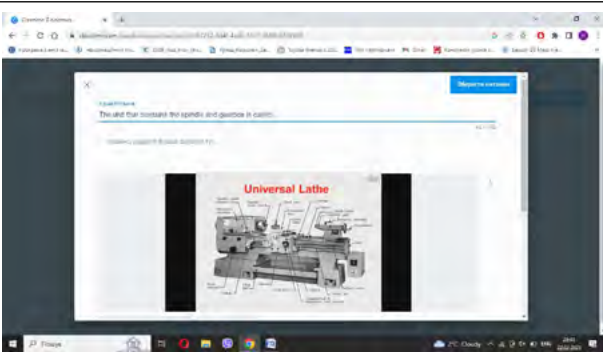
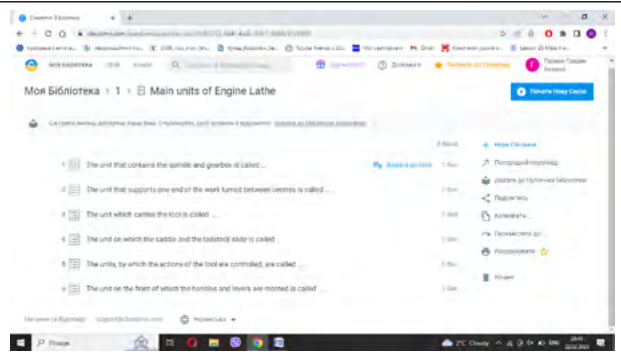
З метою успішної організації самостійного дистанційного навчання студентів створені цілі мультимедійні онлайн-системи. Ці системи можуть працювати як в режимі реального часу, характеризуючись високим рівнем інтерактивності, вміщуючи величезну кількість індивідуальних та групових завдань, так і в режимі запису онлайн-навчальних матеріалів. Такі системи можна забезпечувати відповідними онлайн-платформами, за допомогою яких є можливість створити насичене інформаційне онлайн-середовище та умови для активного навчання іноземній мові за професійним спрямуванням [5]. За допомогою сучасних моделей онлайн-платформ студенти можуть легко використовувати всі матеріали для самостійного вивчення, так як вони існують не тільки в паперовому, але й в електронному вигляді на певних онлайн-платформах під час проходження певного мовленого матеріалу з іноземної мови, що дозволить розвинути у студентів навички пошуку, аналізу інформації на іноземній мові за професійним спрямуванням, вчить їх працювати у команді, широко використовувати навчальні аудіо та відеоматеріали, які значно будуть збагачувати процес навчання іноземній мові. Метою використання онлайн-платформ є формування у студентів навичок самостійної організації своєї навчальної діяльності, з орієнтацією на позитивний кінцевий результат. У процесі застосування даних онлайн-технологій в процесі вивчення іноземної мови за професійним спрямуванням у студентів

сформуються знання, уміння і навички працювати в іншомовному інформаційному онлайн-просторі, самостійно шукати, відбирати та аналізувати інформацію, представляти результат з використанням різних сучасних онлайн-технологій, тобто

як результат відбудеться формування необхідних мовленнєвих та соціокультурних компетенцій [3, с. 125–137].

Розглядаючи вище сказане, і згідно нашого власного досвіду при викладанні іноземної мови

Таблиця 1

Слухання (Listening)	
	
Читання (Reading)	
	
Граматика (Grammar Test)	
	
Професійна лексика (Vocabulary Test)	
	

за професійним спрямуванням в умовах змішаного навчання, для прикладу ми можемо запропонувати такі апробовані онлайн-платформи для методичного забезпечення онлайн-навчання як Classroom та Moodle. Для активізації діяльності студентів під час онлайн заняття можна використовувати віртуальну дошку Jamboard. Для перевірки та контролю знань доцільно скористатися онлайн-платформою Classtime, де можна миттєво оцінити прогрес як цілої групи так і кожного студента індивідуально. Для прикладу даємо кілька онлайн-тестів (табл. 1).

Висновок. Отже компетентнісна організація та реалізація змішаного навчання в сучасних умовах потребує правильної підготовки, планування, і як результат злагодженої взаємодії між учасниками освітнього навчального процесу при вивченні іноземної мови за професійним спрямуванням. Використання методики змішаного навчання на заняттях з іноземної мови за професійним спрямуванням у технічних фахових коледжах стало важливим сучасним напрямом підготовки висококваліфікованих майбутніх фахівців своєї справи.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Бугайчук К. Л. Змішане навчання: теоретичний аналіз та стратегія впровадження в освітній процес вищих навчальних закладів. *Інформаційні технології і засоби навчання*. Київ, 2016. т. 54. №4, С. 1–18.
2. Лапінський В. В. Навчальне середовище нового покоління та його складові. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія №2. Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання*. Київ, 2008. № 6 (13), С. 26-32.
3. Теорія та практика змішаного навчання : монографія / В. М. Кухаренко [та ін.] ; за ред. В. М. Кухаренко / Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». Харків : Вид-во «Міськдрук», 2016. 284 с.
4. Щеглова А. О. Місце проектного методу для формування і розвитку іншомовної комунікативної компетентності студентів в умовах змішаного навчання. *Інформаційні технології і засоби навчання*. Київ, 2016 №3 (53), С. 142–149.
5. Шроль Т.С. Змішане навчання як нова форма організації ІКТ-освіти *Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти*. 2016. Вип. 13(1). С. 166–170. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ozfm_2016_13\(1\)_52](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ozfm_2016_13(1)_52).
6. Bayram, Guzer, Hamit. A proposal for a blended learning methodology and how to apply it with university students. *Procedia-Social and Behavioral Science*. 2014. № 116. P. 4596–4603.
7. Blended learning. Retrieved July 31, 2012. URL: http://edutechwiki.unige.ch/en/blended_learning.
8. Dziuban C.D., Joel L. Hartman, Patsy D. Moskal. Blended Learning. *Center for Applied Research. Research Bulletin*. 2004. № 7. URL: <http://net.educause.edu/ir/library/pdf/ERB0407.pdf>.